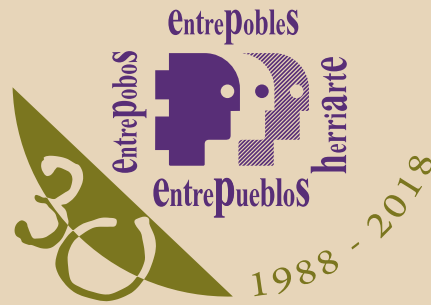

cooperació poble a poble

70

revista periòdica · desembre 2018

LA NOVA ONADA FEMINISTA

BERTA CÀCERES: HI HA HAGUT CONDEMNES, PERÒ NO JUSTÍCIA

GUATEMALA: ANHELS DEMOCRÀTICS I SOROLL DE SABRES

SUMARI

3 La nova onada feminista que ve des del Sud: irrupció, memòria i esperança

5 Guatemala: anhels democràtics i soroll de sabres

7 Cas Berta Càceres: hi ha hagut condemnes, però no justícia

9 Hondures i la necropolítica

11 Nova campanya europea contra la dictadura de les multinacionals

13 San Salvador, 26 anys de pau

14 25è aniversari de les Delegacions Solidàries

17 Llibertat significa moviment

18 Ciutats vivibles des de la diversitat que les habita

◀ *S'ha trencat el silenci enfront de les agressions sexuals gràcies a un model d'acció col·lectiva reeixit, basat en aliances transversals i inclusives entre dones de diferents edats, procedències, orígens i classes socials*

◀ *Tenim el deure de posicionar-nos i de sortir en defensa dels nostres drets, tenim el compromís i la responsabilitat d'exercir com a subjectes socials i polítiques actives*

En els darrers anys, hem treballat en la defensa dels drets de les persones migrants, en el dret de qualsevol persona a desplaçar-se lliurement, en contra de les devolucions en calent i a favor del tancament dels CIES

EDITA
Entrepobles · Associació declarada
d'utilitat pública UP-78093-SD
DISSENY I MAQUETACIÓ
Esteva&Estêvão

DEPÒSIT LEGAL
B-21094-89
Entrepobles no s'identifica
necessàriament amb les opinions
expressades en aquest butlletí

FOTO DE COBERTA
Mobilització enfront del congrés a Buenos
Aires, per la legalització de l'avortament
Autoria: Pura data

AJUDA'NS A INCORPORAR A ENTREPOBLES NOVES SÒCIES I SOCIS
ASSOCIA'T I COL-LABORA ACTIVAMENT Butlletí de subscripció en la contraportada

Necessitem el teu suport per créixer i seguir garantint la nostra acció solidària amb AUTONOMIA i INDEPENDÈNCIA

La nova onada feminista que ve des del Sud: irrupció, memòria i esperança

Judith Muñoz Saavedra

activista, investigadora i docent xilena

El 29 de setembre del 2018 el moviment Ele Não (“Ell No”) envaïa els carrers de diferents ciutats de Brasil en rebuig a les idees misògines, homofòbiques i racistes de l'exmilitar i llavors candidat presidencial de la ultradreta Jair Messias Bolsonaro

Davant la passivitat, desorientació i immobilitisme de les elits polítiques tradicionals, eren les *Mulheres Unides Contra Bolsonaro* qui es posaven al capdavant de les manifestacions i lideraven la defensa dels drets humans i les conquestes socials. Aconsegueixen, així, remoure a la societat brasilera i enviar un missatge d'avertència al món sencer sobre el perillós avanç i enfortiment del neofeixisme.

La imatge de les dones apoderant-se dels carrers també s'havia fet visible mesos abans a Argentina i Xile. Entre juny i agost les xarxes socials es van inundar de mocadors verds en suport a les dones argentines que van sortir al carrer per exigir el seu dret a l'avortament legal, segur i gratuït. Les manifestacions de solidaritat, que es van succeir en diferents ciutats del món, i l'emotiu missatge de suport de les milicianes de les Unitats d'Autodefenses Femenines Kurdes (YPJ) posaven en relleu, una vegada més, l'enorme capacitat dels feminismes del Sud per trencar fronteres i construir aliances internacionalistes enfront del patriarcat.

La històrica vigília que va congrega a més d'un milió de persones en les portes del Congrés Argentí, mentre es debatia la llei d'interrupció voluntària de l'embaràs, va ser l'expressió culminant de la força d'un moviment que havia anat en augment amb el pas del temps. Les feministes argentines recorden que en 1986 prop de 1.000 dones van acudir a la primera Trobada Nacional de Dones; mentre que l'última, realitzada en Trelew- Patagònia, va congrega a més de 65.000. Sens dubte, el moviment feminista està en auge, però al darrere seu hi ha una genealogia de dones i dècades de lluites. Perquè a Argentina, és

impossible entendre el poder actual de l'activisme sense tornar a les grans mobilitzacions de l'any 2015, que darrere de la consigna “Ni Una Menys” exigien la fi de la violència de gènere i els femicidis; o sense recordar a aquest grup de mares que en 1977, en plena dictadura militar, es van lligar un mocador blanc en el cap i van acudir a la *Plaza de Mayo* per reclamar l'aparició amb vida dels seus fills i filles desaparegudes.

Una mica abans de les mobilitzacions argentines, en el mes de maig, era la imatge d'un grup de dones xilenes ballant encaputxades i amb els pits al descobert la que feia la volta al món. Era l'expressió més cridanera d'una massiva manifestació de carrer contra la violència sexual i de desenes d'accions que mantenien paralyzats centres educatius i facultats de diverses universitats del país. Les protestes havien començat en el mes d'abril a la universitat Austral després d'una denúncia d'assetjament sexual, que se sumava a desenes de casos similars, en altres universitats, que romanien en total impunitat. I es van aguditzar, després de la violació i assassinat d'una nena de 2 anys i la violació múltiple d'una jove per part d'un grup de seguidors d'un popular equip de futbol, en un cas que es va conèixer com “la manada xilena”.

“Ens maten, ens violen i ningú fa res” cridaven les xilenes als carrers, al mateix temps que en les assemblees estudiaven i debatien sobre feminisme. D'aquesta manera, i en un fet sense precedents, el “maig feminista” xilè aconseguia trencar el cercle moral i el silenci còmplice de les elits conservadores aconseguint que l'educació no sexista i la violència sexual es convertissin en el principal tema de debat mediàtic, polític

i acadèmic durant setmanes. A més, forçaven a les autoritats universitàries a deixar d'encobrir la cultura de la violació obligant-les a comprometre's en la creació de protocols per sancionar i prevenir l'abús sexual. Una vegada més l'importantíssim moviment d'estudiants de Xile, l'únic actor social que havia aconseguit remoure les bases del model neoliberal xilè des de la tornada de la democràcia, feia trontollar els fonaments del país però, aquesta vegada, la transformació estava liderada per dones amb demandes clarament feministes i anticapitalistes, capaces d'interpel·lar al conjunt de la societat.

Tanmateix, l'efervescència de les lluites feministes no és l'única cosa que tenen en comú aquests 3 països. A més de la seva herència colonial Argentina, Brasil i Xile, l'ABC d'Amèrica Llatina, comparteixen estats desmantellats per les reformes neoliberals, enormes desigualtats en la distribució dels ingressos i una esquinçadora història de dictadures militars. Al que, últimament, se suma l'auge d'influents fonamentalismes religiosos i poderoses campanyes de desinformació i manipulació de la veritat al servei de l'extrema dreta.

El panorama és desolador perquè, igual que a Europa, als tres països existeix una creixent incapacitat de canalitzar la frustració de milions de persones enfront de les conseqüències del capitalisme extractivista, interpretar les seves demandes i construir alternatives capaces de disputar l'hegemonia dels sectors conservadors, cada vegada més autoritaris, intolerants i perillosos. En aquest complex context moltes mirades es dirigeixen cap al moviment feminista reconeixent en ell una força capaç de disputar el relat hegemònic, tensar el neoliberalisme, enfrontar el neofeixisme i canviar l'escenari polític d'Amèrica Llatina.

Efectivament, les experiències d'Argentina, Brasil i Xile permeten albirar la irrupció d'una nova i vigorosa onada feminista, nascuda en el sud i capaç de posar en evidència les estretes relacions entre capitalisme, patriarcat i feixisme. Elements constitutius de les dic-

tades cívico-militars que ja van haver d'enfrontar les feministes de finals del segle passat. Perquè aquesta nova onada feminista és, també, continuïtat d'una història de resistència, desobediència i lluites compartides. I és fruit del rigorós i ardu treball dut a terme per activistes i organitzacions feministes, en temps on ser feminista era un estigma i no estava en absolut de moda. Potser per això, **les joves que avui surten al carrer criden que són filles i nètes d'aquelles bruixes que no van poder cremar i reconeixen, amb el gest polític i simbòlic de portar un mocador, la memòria històrica feminista.**

Les últimes mobilitzacions han demostrat una gran capacitat per aglutinar, mobilitzar i polititzar a dones i homes. S'ha trencat el silenci enfront de les agressions sexuals gràcies a un model d'acció col·lectiva reeixit, basat en aliances transversals i inclusives entre dones de diferents edats, procedències, orígens i classes socials. La força aconseguida és esperançadora, però un dels grans riscos que enfronta el moviment és que aquest triomf *mainstream* del feminisme i el seu èxit en xarxes socials, acabi per simplificar el missatge i despolititzar les demandes, transformant-les en objectes de consum o consignes buides allunyades de l'arrel radical i crítica que les va originar, fins a convertir-les en una tecnocràcia de gènere a la manera del feminisme liberal.

A favor seu, el feminisme llatinoamericà té com a segell la seva connexió amb els problemes i necessitats reals de les dones i la seva llunyania amb les retòriques postmodernes i essencialistes que abunden en el feminisme acrocèntric. També es nodreix de les experiències d'opressió, racisme i invisibilització que sofreixen, diàriament, els milers de dones que han hagut de migrar a països del nord. Per això, en línia amb el manifest: "Un feminisme pel 99%" que van signar activistes i intel·lectuals com Angela Davis, Zillah Eisenstein o Nancy Fraser per a la Vaga del 8 de Març als Estats Units, les xilenes Lluna Follegati i Daniela López plantegen que un feminisme que es pretengui constituir en moviment social i alternativa al feminisme liberal ha de ser fonamentalment de classe, popular, antiracista, inclusiu i divers.

Això suposa assumir enormes reptes. D'una banda, és necessari ampliar el marc de debat a totes les violències masclistes (física, psíquica, sexual, econòmica, estructural, social, cultural i/o simbòlica) i incorporar altres problemàtiques que defineix l'economia feminista com la crisi de les cures, l'explotació, la precarietat, la subordinació, la divisió sexual del treball o el saqueig de la naturalesa. I, d'altra banda, cal contextualitzar temes com la violència sexual i l'avortament, en el marc de les dinàmiques capitalistes i colonials que creen les condicions per l'existència de les opressions de gènere, raça, classe i orientació sexual. En aquesta línia debatrem, per exemple, sobre les relacions entre avortament, racisme i classe social a l'espai públic pot contribuir a la ruptura dels paradigmes culturals i econòmics en els quals se sustenta la desigualtat. Tot això sense perdre la pluralitat del moviment, evitant la seva fragmentació i sense renunciar a les particularitats de cada context.

L'escenari actual és perillós, **les narratives d'odi antifeministes que propaga la ultradreta pel món exigeixen a crits construir xarxes internacionalistes**, enfrontar les disputes que atomitzen el feminisme, expandir l'ètica de la sororitat i practicar la cura. El que em fa recordar a Alain Touraine, que fa un parell d'anys en una trobada organitzada per xilens/es a Barcelona, ens deia referint-se al feminisme: "només els moviments socials radicalment ètics i democràtics tindran transcendència". Aleshores, en temps foscos toca mirar, escoltar, acompanyar, aprendre dels feminismes del Sud i no perdre l'esperança. 🧡

Guatemala: anhels democràtics i soroll de sabres

Rosalinda Hernández Alarcón

Periodista mexicana, resident a Guatemala,
integrant de la Asociación Feminista La Cuerda

A Guatemala es viu en una cruïlla perquè està en joc avançar en les demandes democràtiques, o bé inhibir les llibertats polítiques, mitjançant el debilitament del sistema de justícia i els discursos plens de diatribes del president de la República, Jimmy Morales, que pretén imposar el pensament pentecostal com a posició d'Estat i mantenir les pràctiques que estimulen el saqueig de l'erari públic

D'un costat, estan les forces conservadores que recorren, per tots els mitjans possibles, a mantenir les fonts de finançament il·lícit i exacerben les postures reaccionàries que violenten drets democràtics conquerits; i de l'altre, diversos grups demanen continuar la lluita contra la corrupció i la impunitat, així com defensar la laïcitat i la funció del bé comú que correspon a l'Estat.

Aquesta confrontació de posicions pren forma en un context en què alts funcionaris públics i privats qüestionen resolucions de la Cort de Constitucionalitat (CC), els dictàmens de la qual han de ser acatats, ja que és la màxima institució de l'ordenament jurídic guatemalenc; proliferen les desqualificacions i la criminalització de veus opositores; iniciatives de llei progressistes van a parar als calaixos, **es reactiven controls militaristes i es reprimeix el moviment indígena i camperol**, principalment.

PRESIDÈNCIA DE LA REPÚBLICA DE CAIRE EVANGÈLIC

Malgrat que la Constitució Política de Guatemala estableix la llibertat de creences i que ha subscrit convenis internacionals que reconeixen els drets de les dones i de la població LGBTI, el mandatari Morales, i dirigents del seu partit reivindiquen les seves conviccions religioses mentre actuen en la seva funció pública.

A tota costa pretenen desqualificar les posicions emancipadores en un país on es registra la taxa més alta de natalitat de l'Amèrica Llatina, l'empobriment de les persones creix igual que les migracions i augmenten els embarassos de

nenes (11 i 14 anys) i les denúncies per violències masclistes.

Morales defensa que l'única parella permesa és que la integra un home i una dona; que la mal anomenada "ideologia de gènere" atenta contra l'harmonia familiar; que l'educació sexual únicament correspon als pares i aquells qui propugnen uns postulats diferents als seus són "enemics interns" (concepte utilitzat durant la guerra per reprimir), ja que fomenten la polarització social.

A més dels seus gestos pentecostals, on la paraula de déu sobresurt, alts funcionaris de la presidència de la República han exterioritzat la seva oposició a obeir la resolució de la CC que ordena deixar entrar a Guatemala Iván Velázquez, qui ha estat ratificat com a titular de la Comissió Internacional contra la Impunitat a Guatemala (CICIG) pel cap de les Nacions Unides, Antonio Guterres, contrari a una ordre presidencial que el va vetar perquè, suposadament, atenta contra la sobirania nacional.

Tanmateix, han manifestat el seu rebuig envers un altre dictamen de la CC, que ordena la realització d'una consulta comunitària prèvia a que la Mina San Rafael repregui les seves funcions (explotació de plata, coure, zinc i, en menor mesura, d'or). En aquesta oposició, a més de funcionaris de govern d'alt nivell, figuren cambres empresarials i exmagistrats conservadors que coincideixen en l'opinió favorable a la imposició de projectes de "desenvolupament", malgrat siguin rebutjats per la població dels territoris on s'han d'executar, destrueixen béns naturals, beneficien principalment inversionistes estrangers i és escassa la seva oferta laboral.

CONGRÉS DE LA REPÚBLICA AMB MAJORIA REACCIONÀRIA

La legislatura actual ha concertat un "pacte de corruptes", integrat per diputats que intenten legislar en funció de les exigències evangèliques, qualifiquen de "malalts" la població LGTBI i d'atemptat a la família i al dret a la vida els postulats feministes.

Una altra de les seves característiques és la d'afavorir els interessos empresarials que han acumulat capitals a través del model extractivista. Els integrants del "pacte de corruptes" defensen les fonts de finançament il·lícit con ara: la construcció d'infraestructura, la compra de medicaments, la contractació de serveis, entre d'altres. Aspiren a cooptar el Sistema de Justícia.

Aquest grup de parlamentaris també pretén la reelecció ininterrompuda i el canvi de grup parlamentari sense cap mena de restricció, així com restar poder de decisió a l'Organisme Judicial en casos de desaforament de funcionaris públics, inculpats en fets de corrupció, tasca que volen que sigui exclusiva del Congrés de la República.

Les demandes socials, com ara la llei que demanava una reparació digna per a nenes violentades sexualment i de suport econòmic per a dones rurals, són ignorades. L'agrupació 'Justicia Ya' va denunciar que 129 (del total de 158) diputats intenten canviar les regles de funcionament del finançament electoral per salvar financers i secretaris generals de partits polítics.

ALTS FUNCIONARIS PÚBLICS SENTENCIATS

La funció pública ha estat impregnada de fets de corrupció en aquest país centreamericà, en els quals s'ha simulat fer activitats comercials a fi i efecte d'apoderar-se de recursos de l'Estat, pràctica que -a partir del 2015- es va demostrar mitjançant l'actuació conjunta del Ministeri Públic (MP), a càrrec de Thelma Aldana, i de CICIG, dirigida pel comissionat Velázquez.

Malgrat el litigi maliciós exercit per exfuncionaris governamentals i els seus advocats, **existeixen diverses sentències que demostren plenament com aquests es van apoderar –sota l'empara dels seus càrrecs- d'importants sumes de diners;** per exemple: l'exvicepresidenta de la República, Roxana Baldetti; l'exministre de Governació, Mauricio López Bonilla; i l'extítular de l'Institut Guatemalenc de Seguritat Social (IGSS), aquests dos últims van pertànyer a la cúpula militar.

En els processos judicials que se segueixen figuren com a presumptes inculpats a més: l'expresident de la República, Otto Pérez Molina; diversos exmagistrats i exministres, entre els quals, Williams Mancilla, extítular de la cartera de la Defensa Nacional, així com dos familiars del mandatari, Sammy Morales i José Manuel Morales, germà i fill.

Tots aquests casos han estat presentats per MP i CICIP, on també figuren grans empresaris, els resultats dels quals són els que van motivar Jimmy Morales a tancar l'entrada a Guatemala

del comissionat Velázquez i a oposar-se a l'extensió del mandat d'aquesta comissió de Nacions Unides.

En sentit contrari, moviments ciutadans departamentals (provincials) i de la capital –on hi ressalta la participació estudiantil i de població urbana-, demanen intensificar la persecució penal contra persones corruptes. Exigeixen la renúncia del president de la República i dels diputats, respectar l'ordenament constitucional, recanalitzar l'acció legislativa i defensar l'Estat laic.

UN COP D'ESTAT ESTÀ EN MARXA

Dones indígenes i mestisses, que participen en diferents espais, s'han constituït en una assemblea permanent per tal de rebutjar enèrgicament el Cop d'Estat que s'està implantant, davant la desobediència de les resolucions de la CC i de la militarització, que s'observa amb l'enfortiment de l'exèrcit, la seva més gran ingerència en decisions nacionals i de presència constant als carrers i comunitats on hi ha moviments de resistència.

Per l'anomenada assemblea de dones, la impunitat "afecta de manera important, perquè ens nega l'accés als serveis públics, imposa pitjors condicions de feina i d'alimentació, reproduceix violències en diferents àmbits de les nostres vides, a més suprimeix oportunitats en comunitats rurals i en barris urbans".

Representants dels diferents moviments socials denuncien de manera constant els atacs contra defensores i defensors de drets que lluiten pels seus recursos naturals i pels seus territoris. El fet més recent, a l'octubre, va ser a la comunitat d'Ixquis (departament d'Huehuetenango), on s'hi va posar de manifest l'existència d'un pla per promoure una nova onada de criminalització contra els pobles que rebutgen els projectes miners, hidroelèctriques, agricultura extensiva.

A Guatemala s'està violant el lliure accés a la informació, així com a la llibertat d'expressió i de creences, mitjançant la difusió de discursos d'odi, campanyes de desprestigi i de manipulació d'informacions públiques. El que importa ressaltar és que en aquest país, a l'igual que en d'altres del continent (Brasil, Colòmbia, Costa Rica), la difusió de consignes religioses fonamentalistes té com a objectiu controlar les persones per mantenir els seus projectes d'acumulació, en tant que la militarització busca reprimir el descontentament social i el foment de la por en la ciutadania. Tot això, contrari a les exigències democràtiques. 🗣️

Cas Berta Càceres: hi ha hagut condemnes, però no justícia

Gustavo Castro Soto

Otros Mundos AC · Chiapas, Mèxic

Durant la nit del 2 de març de 2016, quatre sicaris van entrar en la casa de Berta Càceres per assassinar-nos. Ella va morir uns minuts després. La seva lluita contra la represa Agua Zarca de l'empresa DESA significava una afronta en contra d'un dels poders econòmics i polítics més forts a Hondures

Els amos de DESA, la família Atala, compten amb bancs i altres grans empreses, així com estrets vincles amb la classe política que es va imposar amb el cop d'Estat del 2009. Calia, doncs, eliminar el COPINH, començant per la líder indígena. Però van cometre un error. Hi va haver un supervivent, un testimoni.

No s'havia donat mai una mobilització social, mediàtica i política en tot el món com la que es va generar amb l'assassinat de la Berta. Immediatament, el Poder Judicial, Ministeri Públic, jutges, magistrats i tot el seu arsenal van intentar blindar tant l'empresa DESA com el seus amos, per tal de desvincular-los de l'assassinat que va commoure el món sencer. Però també per cobrir-se ells mateixos, ja que molts polítics estan involucrats d'una o altra manera. Per això, des d'un bon començament van manipular proves i evidències, van falsejar testimonis, em van impedir sortir del país de manera il·legal, cosa que considero un segrest d'Estat, van prohibir il·legalment a la meua advocada d'exercir la professió i em van deixar en indefensió, van intentar criminalitzar la pròpia organització de Berta. Hi va haver més hostilitat i repressió contra la seva organització, entre tantes anomalies i il·legalitats.

Aleshores, van decretar "secret" de l'expedient per no haver de fer paleses tantes irregularitats processals i el govern es va negar a la creació

d'una Comissió Independent que investigués la veritat del crim. I davant de la forta pressió per alliberar l'expedient i que les víctimes tinguéssim accés als documents, sis mesos després la magistrada del cas decideix emportar-se l'expedient a casa seva, i l'hi roben en el camí.

Dos mesos després de l'assassinat, el govern no va tenir cap més opció i es va veure obligat a avançar la investigació sobre els autors materials i reté en presó preventiva els primers sospitosos d'haver participat en el crim. Durant el 2016 i principi de 2017 es van dur a terme la resta de les detencions i el calvari d'anomalies i bloquejos per part del govern per paraitzar les investigacions. Durant les audiències, que se susprenien contínuament, el Ministeri Públic i la Fiscalia es van negar sistemàticament a presentar informació i els peritatges necessaris, tot permetent que la data final dels dos anys i mig per donar fi a la presó preventiva s'acostés: el 5 de novembre de 2018.

Malgrat totes les demandes i recursos interposats, el Tribunal va convocar al Judici el juny de 2018, que va ser suspès, primer al setembre i després a l'octubre, de forma il·legal, sense haver acabat el procés, sense haver resolt les empires interposades i la recusació del Tribunal. Això diu el comunicat signat per moltes organitzacions internacionals: *"Ha quedat palès com la conducció de la fiscalia integrada pels fiscals Ingrid Figueroa, Melissa Aguilar, Javier Núñez, David*

Salgado, Roger Matus, Roberto Blen, sota la direcció del Fiscal General, Oscar Chinchilla, ha significat, de mala fe i fins i tot engany, l'obstaculització del procés judicial, en evitar la realització de peritatges, entorpir el procés, amagar informació, operar amb negligència en les investigacions, impossibilitar l'anàlisi de proves i peritatges, així com evitar a tota costa l'anàlisi de proves que impliquen l'empresa DESA i la família Atala".

Els jutges del Tribunal de Sentència responsables de la resolució, Esther Carolina Flores, José Anaím Orellana i Delia Lizeth Villatoro, han negat que el COPINH sigui reconegut com a víctima; tampoc no s'ha admès la sol·licitud de testimonis clau que donin fe de l'actuació d'empleats de DESA davant del crim; neguen la transmissió en viu de les audiències i del judici; i es tanquen amb cadenes tot envoltant de policies el Tribunal per tal d'impedir fins i tot l'accés de famílies i membres del COPINH al "Judici Oral i Públic".

D'aquesta manera, el Judici no només es convoca de manera il·legal en tres ocasions, sinó que, a més, és il·legítim. No té credibilitat processal, jurídica, legal, ni de les víctimes ni de l'opinió pública nacional i internacional. S'ha caigut en responsabilitats penals. Ha actuat el Tribunal violant

el degut procés i les seves pròpies lleis. El Jutjat, el Tribunal de Sentència, la Cort d'Apel·lació, la Sala del Constitucional i el ple de la Cort Suprema de Justícia, totes les instàncies del Poder Judicial han tancat files a la il·legalitat i a la impunitat. A hores d'ara ningú no els creu.

Malgrat estar recusat pel COPINH i per la família de la Berta, el Tribunal va ser convocat desconeixent la representació legal de les víctimes. Així, sense documents suficients, sense peritatges adequats, sense tots els testimonis, sense advocats de les víctimes, tancats amb cadena, envoltats de policies, sense deixar entrar els familiars de Berta i els membres del COPINH per escoltar el procés, han perpetrat el judici més vergonyós de la història d'Hondures. Aquest és el marc de la sentència dels imputats.

El 2 de març de 2016, a les 11:40 de la nit van assassinar la Berta. Però no va morir, perquè es va multiplicar i ha retornat en milers i milers que clamen justícia. El COPINH continuarà la seva lluita valenta en defensa de la vida i a favor del bell poble hondureny. I malgrat tot, s'ha derrotat el sistema judicial d'Hondures perquè no s'ha caigut en les seves trampes per justificar i avalar la impunitat. Bé que ho va dir la Berta: "Vos tenés la bala... yo la palabra. La bala muere al detonarse.... la palabra vive al replicarse". 🗣️

Hondures i la necropolítica

Alex Guillamón

coordinador d'EntrePobles

“[...] A les colònies el dret sobirà de matar no està sotmès a regles legals i institucionals [...]. La concentració d'activitats relacionades amb l'extracció de recursos valuosos en aquests enclavaments els converteix en espais privilegiats de guerra i mort.”
Achille Mbembe, Necropolítica i Sobre el poder privat indirecte

L’octubre i novembre passats milers de hondurenys i hondurenys s’han organitzat en caravanes col·lectives de migrants i s’han posat a caminar en família i amb les mínimes pertinences que es poden emportar. L’objectiu és travessar Guatemala i Mèxic per arribar als EUA. Fugen de la pobresa i la violència. És alhora un gest de pura supervivència i de denúncia, un crit esquinçat, si hi ha algú que vulgui escoltar-lo, sobre la insuportable situació en que viu la gent de les classes populars a Hondures, i per haver perdut qualsevol indici d’esperança de posar-hi remei.

Hi ha una gran i lògica intuïció en no voler seguir caminant individualment com a carn de canó de tota mena de màfies i fronteres policials l’itinerari de la migració, sinó fer-ho amb la protecció que dona el col·lectiu. Les imatges ens recordaven inevitablement l’èxode provocat per la guerra de Síria.

Però, de què fug aquesta gent? Si es pogués resumir en una sola paraula: fugen del desenvolupament.

Durant dècades s’ha mantingut un malentès amb això del desenvolupament. Semblava que es tractava que els països “subdesenvolupats” accedissin a les mateixes quotes i models, econòmics, socials i polítics dels països “avançats”. Però la història ens ha demostrat tossudament que el desenvolupament capitalista “realment existent” no funciona així, sinó que evoluciona de

forma desigual i en trajectòries diverses, segons la funció que cada país té adjudicada dins de la divisió internacional del treball.

La funció primordial d’Amèrica Llatina en l’ordre global del segle XXI -amb governs neoliberalis o progressistes- és la de subministrar matèries primeres per la seva transformació en altres països com valors de consum. Sí..., és un disseny gens original, ja són més de 500 anys de venes obertes.

És dins d’aquest disseny que podem dir que avui Hondures és, malauradament, un dels països més desenvolupats. Especialment després del cop d’estat de 2009 el país ha experimentat una gran embranzida del desenvolupament:

- Amb la nova llei de mineria de 2013 han estat aprovats 384 projectes miners, atorgats 850 títols i delimitades 950 zones de reserva minera. Totes aquestes sol·licituds en procés, afecten prop de 350.000 hectàrees. Tot això malgrat que, entre el 2000 i el 2015, la mineria va contribuir en menys de l’1% al PIB, i era ser el sector que creava menys ocupació al país.
- Els conreus extensius de palma africana ocupen més de 300.000 hectàrees, i estan en fase d’expansió, principalment per a la producció d’agro-combustibles. Aquestes plantacions consumeixen la mateixa quantitat d’aigua que 18 milions de persones -en un país de 8 milions d’habitants-.

- En aquests darrers anys s'han aprovat 48 projectes de grans repeses i unes altres 123 de més petites.
- I tot això sense comptar els territoris acaparats per a les infraestructures turístiques.

L'inconvenient per les empreses extractives és que en tots aquests territoris hi viu gent, a la que cal desposseir -eludint l'obligació de consulta- de les seves terres, rius, fonts d'aigua, zones de pesca.

És possible governar a gust d'Alexis de Tocqueville països amb aquest extrem desenvolupament? Les elits locals, i les borses de Wall Street, Shangai, Toronto o Frankfurt no ho veuen viable. No hi ha espai per al pacte social. Proves d'això les hem tingut amb el cop d'estat de 2009, i més recentment al novembre de 2017, amb

això entre 80.000 i 100.000 persones emigren cada any només als EUA.

Només prenent consciència d'aquest context es pot valorar en tota la seva dimensió la tasca de resistència de les comunitats i les organitzacions populars a Hondures o a la veïna Guatemala. Des de les dones que es lleven cada dia intentant no pensar en l'heroïtat que suposa seguir vivint, fins a les organitzacions i persones concretes (indígenes, garífunes, camperoles, estudiants, feministes, col·lectius LGTBI) que s'atreveixen a aixecar, contra tot pronòstic, la seva veu, el seu nom i el seu cos per defensar els drets de la seva gent i de la natura.

En aquests dies en que el judici per l'assassinat de Berta Cáceres erra en el laberint de la imaginària justícia hondurenya

la clamorosa tupinada a les eleccions presidencials, després de la suspensió del recompte durant més de tres dies quan guanyava el candidat de l'oposició, davant dels nassos tapats de la "comunitat internacional", Comissió Europea en primer lloc.

Un país així requereix un govern de gestors sense escrúpols del necropoder i els necronegocis. Una altra governabilitat requeriria un disseny i una trajectòria diferents per Hondures.

I, efectivament, l'any passat Global Witness publicava el seu informe anual, on es diu que "les indústries extractives amb el suport d'élites polítiques i empresarials i funcionaris corruptes estan al darrere de l'assejament fins a l'assassinat d'activistes".

Hondures té un dels majors índex de violència al món. En 2017 s'han registrat 389 femicidis. La taxa de pobresa arriba al 64,5% i la desigualtat és la més alta d'Amèrica Llatina. Per tot

-generosament subvencionada per la cooperació espanyola-, organitzacions de solidaritat i drets humans pressionen la comunitat internacional per denunciar totes les irregularitats en la instrucció del cas. En aquest episodi ens juguem molt més que aconseguir justícia per a Berta. Darrere hi ha desenes d'activistes i membres de comunitats que no són tan visibles als mitjans d'incomunicació, heroïnes quotidianes de la primera línia de resistència davant la necropolítica del desenvolupament.

No és una qüestió d'altruisme, es tracta de saber fins a quin punt el nostre futur està cada cop més lligat a les seves resistències. De la mateixa manera que el seu està cada cop més lligat a la nostra capacitat de fer front a l'ascens del feixisme, les polítiques de la por i la seguretat, i al poder corporatiu a casa nostra. 🙏

Nova campanya europea contra la dictadura de les multinacionals

Isabel Álvarez

Entrepueblos Asturias

Al principi, els tractats entre països o zones polític-geogràfiques servien per facilitar i promoure l'intercanvi comercial a través de la reducció o eliminació dels aranzels, però ara la tendència és abastar aspectes que es consideren obstacles a la 'lliure' circulació de béns i serveis

Aquests obstacles són aquelles normes i polítiques que busquen protegir la producció i les empreses locals, alguns sectors estratègics, la igualtat i els drets laborals, o la seguretat en el consum, entre altres. Molts d'aquests tractats, a més, inclouen un capítol d'inversions amb la finalitat de garantir la circulació del capital, impulsant la privatització dels serveis públics i la mercantilització de sectors relacionats amb drets bàsics. Els tractats de nova generació van un pas més enllà i impliquen sectors que abans restaven totalment aliens a la lògica del lucre. Són un instrument clau per estendre la lògica de l'acumulació a tots els aspectes de la vida.

L'any 2014 naixia la Campanya No al TTIP en l'Estat espanyol. Una campanya que tractava d'informar, formar i conscienciar sobre les conseqüències dels nous models de Tractats de Comerç i Inversió (TCl), i especialment de les negociacions d'aquest tractat transatlàntic. Després, ens vam veure al mig d'una ona de noves negociacions de tractats com el CETA (el tractat amb el Canadà) i el TISA (el tractat que tancava el cercle i posava en venda els serveis); i molt especialment contra els tribunals privats en els quals les grans corporacions demanen als estats

per decisions que consideren perjudicials per a les seves inversions (ISDS).

Durant aquests quatre anys, l'objectiu havia estat –sobretot– paraitzar aquests tres tractats. Hem aconseguit algunes victòries, la més important d'elles ha estat la d'articular una xarxa estatal, europea i internacional que ha posat sobre la taula l'abast de la ferocitat del capitalisme. Una xarxa que va aconseguir reunir 3.263.920 signatures en 23 estats de la UE i l'aprovació de resolucions contra aquests tractats en més de 2.000 municipis i regions.

Ara mateix el TTIP està paraitzat –perquè l'administració Trump prefereix esperar el moment d'obtenir més avantatges comercials enfront de la UE– i el CETA (encara que en vigor de manera provisional) segueix pendent d'una dubtosa ratificació en alguns parlaments estatals.

NOVA ETAPA D'ACCIÓ CONTRA ELS TRACTATS DE COMERÇ I INVERSIÓ
La nova campanya, reanomenada com a Campanya contra els TCl, tracta d'englobar tots els tractats que la Comissió Europea s'ha llançat a negociar després de la paraització del TTIP, amb el Japó, Singapur, Mercosur, la renovació del de Mèxic, entre

d'altres. Però no només això, sinó que també està pensada per començar a construir alternatives transformadores al capitalisme patriarcal, que anteposa els interessos de les grans empreses als de les persones i els del planeta, apuntalant el conflicte estructural i irresoluble entre el capital i la vida.¹ Aquestes noves alternatives beuen de l'aprenentatge col·lectiu i les resistències locals i internacionals que han anat sorgint a tot el món.

UN ALTRE COMERÇ ÉS NECESSARI

Un comerç que redueixi els impactes de la globalització; al servei de les majories socials i no de les empreses multinacionals; basat en la cooperació dels pobles; que estigui dins dels límits del planeta; que fomenti una economia dirigida a generar recursos per a la vida; que protegeixi els drets laborals, l'educació, la salut, l'aigua, el coneixement i la cultura; que incentivi l'economia local i l'economia social i solidària; que protegeixi el futur de l'agricultura camperola en el nord i el sud global; i que defensi una fiscalitat justa i elimini els mal anomenats paradisos fiscals.

En col·lectiu va ser també com va sorgir aquesta nova etapa, a través de la coordinació estatal de tots els nuclis locals. Una nova etapa que ja a data del 20 d'agost havia recaptat la signatura de 96 organitzacions des de començar al juny d'aquest mateix any.

Què exigim:

- Democratitzar la política comercial de la UE.
- Informació accessible i avaluació dels impactes socials, ambientals i laborals d'aquest tipus de tractats.
- Sobirania popular i de les institucions públiques per legislar i regular la defensa i millora de l'interès públic i el bé comú.
- Serveis públics de qualitat i accessibles per a totes les persones.
- Polítiques que facin que el gruix del comerç sigui local i de proximitat, i que promoguin una economia social i solidària que anteposi els valors ambientals i socials i del treball digne.
- Detenir l'expansió i acabar amb els mecanismes de resolució de conflictes inversor-Estat, siguin els ISDS, l'ICS, o el Tribunal Multilateral d'Inversions.
- Mesures que obliguin a les empreses transnacionals a complir els drets humans.

La Campanya es basa en nuclis locals, xarxes estatals, europees i internacionals, dedicades a investigar, informar i mobilitzar a la ciutadania. Actualment hi ha cinc comissions temàtiques estatals (Treball, Agricultura i alimentació, Medi ambient, Serveis públics, i Poder corporatiu), a més de comissions encarregades del funcionament de la Campanya.

La Campanya ja ha llançat diversos comunicats i materials, disponibles a la web i a les xarxes socials: com un vídeo promocional, una nova imatge, el manifest "Les persones i el planeta primer: No als TCI" o el llibre "Guia pràctica per entendre els tractats de comerç i inversió. Com les multinacionals planegen apropiarse del teu futur".

Com assenyala Yayo Herrero en la Introducció del llibre: les vides privilegiades se sostenen devorant altres vides. I així és, vivim en l'era de la necropolítica, on la vida d'unes poques persones està per sobre de la de gairebé tota la població del planeta (especialment de la d'aquelles persones més empobrides, les *ningunes* de les quals ens parlava Galeano, aquestes que costen menys que la bala que les mata) i del mateix planeta.

En eliminar les "barreres al comerç internacional" -és a dir, els drets de les persones i el planeta-, es desregulen les finances, es privatitzen serveis bàsics i es retalla la despesa pública; tot això afecta de manera més salvatge a les classes més empobrides i, molt especialment, a les dones, que són els qui s'ocupen dels treballs de cures. A més, tal com assenyalen Juan Hernández Zubizarreta i Pedro Ramiro, estan aprofitant per construir tota una arquitectura de la impunitat de les grans empreses, ja que les normes dels TCI forgen un dret internacional que està per sobre de qualsevol altre dret i, a més, ve reforçat per les clàusules de resolució de disputes com els ISDS o l'ICS, que atorguen més privilegis a les empreses multinacionals.²

CAMPANYA EUROPEA DURANT 2019

Per tot això el setembre passat es van reunir a Brussel·les les plataformes de 18 estats de la UE per convocar una campanya europea i internacional a desenvolupar durant 2019, amb una recollida de signatures massiva i diferents accions de mobilització ciutadana amb dos objectius:

- L'eliminació d'aquests Tribunals d'arbitratge de diferències entre inversors i estats, en totes les seves formes i denominacions (ISDS, ICS, MIC, etc.). És a dir, els tribunals que, emparats en els tractats de comerç i inversió, permeten a les grans multinacionals demandar als estats per a l'aprovació i execució de polítiques públiques que entenguin que poden afectar els seus beneficis.
- Que la Unió Europea i els seus Estats membres deixin d'entorpir i afavoreixin el procés que s'està portant a les NN.UU. per a l'aprovació d'un Tractat Internacional Vinculant sobre empreses multinacionals i DDHH. I que la mateixa UE i els seus estats membres aprovin lleis vinculants per a les seves empreses en el mateix sentit.

Tenim el deure de posicionar-nos i de sortir en defensa dels nostres drets, tenim el compromís i la responsabilitat d'exercir com a subjectes socials i polítiques actives; i podem fer-ho des de molts llocs diferents: des de l'ecologisme, des del municipalisme, des del feminisme, des de la solidaritat internacionalista, o des d'aquell espai en el qual ens sentim més còmodes; sempre que no oblidem que tothom és necessari i hem de dialogar per poder confrontar una realitat que és complexa i diversa.

Per tot això, des de la Campanya No als TCI, fem una crida a la ciutadania [...] hem d'exigir un canvi d'orientació en les polítiques comercials, fiscals i redistributives que posin al centre la preservació del medi ambient i els drets humans i de les comunitats com a condició fonamental per garantir la pau i una major justícia global. 🧑🏻🧑🏻

Notes:

1. "Subversión feminista de la economía", Amaia Pérez Orozco, *Traficantes de sueños*, Madrid 2014
2. "Els tractats de l'ofensiva neoliberal contra la vida", Rosa Ortíz i Cristina Pina, *EntrePobles – Ecologistes en Acció – Enginyeria Sense Fronteres*, *Directa* núm. 450, 2018

San Salvador, 26 anys de pau

Mundo Cal

*“L’educació és l’arma més poderosa
que podem usar per canviar el món”
Nelson Mandela*

La fotografia en B&N correspon a 1992, alguns guerrillers encara estaven a la muntanya, va ser l’any dels acords de pau. Jo estava a la plaça de la Catedral encara en obres pel terratrèmol de 1986. Va haver-hi un gran espectacle. Milers de persones es van congregar en el lloc, centenars de combatents de l’FMLN, sense armes, esperaven a rebre als ferits cubans, combatents que havien estat evacuats clandestinament durant el període de guerra per ser atesos a l’illa.

Aquestes imatges es mantenen clares en la meua retina 26 anys després, en tornar a aquest mateix lloc. La catedral està restaurada, la plaça i els voltants ara són per als vianants, la sensació de millora és evident. És part del canvi en el temps. Però un parell de carrers més enllà tot està envaït pel mercat informal. Centenars de petits llocs que ocupen les voreres on es venen tot tipus de productes: tèxtils, fruites, aliments, productes xinesos dels més innecessaris, etc.

– Veus aquest autobús?, diu Marcelo, o taxista. Com tots els de color blau, paga a la “mara” que domina la zona. Si algú es resisteix, maten a un conductor, o dos, i llest. Tots aquests llocs de carrer, fins i tot els més petits, paguen les “maras”, les bandes que controlen una bona part de San Salvador, i així funciona tot...

La guerra ha acabat, però això què és? L’FMLN, convertit en un partit polític, participa en el govern, però les coses no surten com s’esperava. Seria necessari fer polítiques socials pels més desfavorits, però qui controla l’economia són uns altres, i aquests imposaran els seus criteris sense canviar les regles del joc.

Les economies creixen en el PIB, diuen els grans analistes, però les persones tenen les mateixes o més dificultats per sobreviure, amb serveis públics bàsics cada vegada més deficients, i no es consideren les alternatives.

En els últims anys, les remeses d’emigrants (gairebé el 10% de la població als Estats Units) són un dels principals impulsors de l’economia nacional. En el camp, el café té un preu baix, els salaris no donen per sobreviure, els grans terratinents i les multinacionals tenen altres prioritats. Si l’estat no ofereix alternatives reals per a la majoria dels desfavorits, quin serà el futur? L’emigració. Les bandes, perdent-se en una violència cada vegada més difícil de

controlar, condemnant als més desprotegits a la marginalitat més desesperada.

Em faig aquestes i altres preguntes, no tinc respostes.

Un dia, a les 6 del matí, els col·legues de CONFRAS (una organització que coordina diversos grups de capacitació agrícola) ens traslladen a uns 50 km als afores de San Salvador, en una granja de capacitació de la mateixa organització, on estan treballant en aquests temes amb el suport d’Entrepobles. Allí, al voltant de 30 joves, nenes i nens de cinc districtes de tot el país, es reunien per a un curs de “promotors agroecològics” impartit per dos tècnics costa-riquenys especialitzats en fertilitzants ecològics basats en microorganismes a la muntanya.

El dia va començar amb una breu intervenció teòrica perfectament documentada sobre els fonaments del curs, de manera que, immediatament, va ser possible dur a terme un treball pràctic, amb quantitats considerables de material que es podria utilitzar en l’hort del centre.

Però el que més em va impressionar va ser la implicació, l’interès, la participació activa i el coneixement que van mostrar els participants. Joves de tots dos sexes portaran el seu aprenentatge a les seves comunitats. Però a més, la idea és molt més ambiciosa: constituir grups d’unes 20 persones que treballin, cooperativament, una parcel·la posada a la seva disposició.

Els “vells lluitadors” de CONFRAS, Andrés Grégory i Francisco Ramos, han promogut aquests projectes, però també estan Blanca, Mónica, Manuel, tots molt joves, que van dir que havien tingut la sort d’estudiar fa alguns anys en ecoagronomia a Venèçuela amb excel·lents instructors, formats per cubans.

Gràcies a tots ells. Gràcies a Luís Orellana, coordinador de projectes d’Entrepobles a El Salvador, que sap bé d’aquests treballs sords, que no llueixen, però que fan que tot això sigui possible. També a Salvador “Chamba”, i tants altres... Ells són els que lluiten l’arma de l’educació.

*En memòria de la nostra estimada Marga Maderal, mestra, que ens va ensenyar molt des del seu cor solidari; i a totes les persones de Entrepobos-Entrepueblos-Entrepobles-Herriarte, que han estat en aquest camí durant 30 anys. 🧡

25è aniversari de les Delegacions Solidàries

Fermín I. Rodrigo Lázaro i Llum Mascaray Olivera

Entrepobles, en els seus 30 anys de vida, ha fet feina conjunta amb molts col·lectius germans. En aquest article ens referirem al camí recorregut amb el sindicat USTEC-STES (IAC) des de l'esdeveniment conegut a Guatemala i arreu com a "Primera visita por tierra a las Comunidades de Población en Resistencia (CPR) de la Sierra y del Ixcán"

Vint-i-cinc són els anys que han transcorregut des d'aquell 20 de febrer de 1993 en què, gràcies a l'associació de solidaritat internacional Entrepobles, la Unió Sindical de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament de Catalunya va agermanar-se a Guatemala amb l'Associació de mestres de l'Ixcán (AMI).

En efecte, 410 persones d'arreu del món vam participar a la «Primera visita por tierra a las Comunidades de Población en Resistencia (CPR) de la Sierra y del Ixcán». Entrepobles va organitzar-ne la delegació catalana. A la seva crida a formar part d'aquesta comissió de verificació de la població civil que vivia la repressió de l'exèrcit de Guatemala, van respondre diferents entitats, una d'elles va ser USTEC-CATAC. Actualment, USTEC-STES (IAC).

Els compromisos de l'agermanament:

1. Pressionar a tota instància pel reconeixement com a població civil per a les persones de les CPR, i per la desmilitarització del seu terreny d'habitatge i de «los trabajaderos». Pressionar, doncs, per la seva llibertat de locomoció, de comerç i d'altres intercanvis, de relació amb familiars i de vida en Pau i Justícia, en definitiva.
2. Denunciar i difondre la situació en què es troben les CPR, sobretot quant als aspectes més indignants, com ara les persones que

moren per falta d'assistència mèdica, o les condicions en què han de fugir de l'exèrcit o salvar-se dels seus bombardeigs.

3. Proporcionar ensenyants que romanguin a les CPR el màxim de temps que puguin, per a protecció, acompanyament i augment de la formació de les i els docents de l'AMI.
4. Fer campanyes de suport per aconseguir també material escolar, que les escoles de les CPR tant necessiten.

Des de llavors, ens hi dediquem i un petit equip d'aquests dos col·lectius –Entrepobles i USTEC– col·labora en la preparació de gent que viurà a l'altre continent **la realitat comunitària i la història passada i present de resistència com a pobles**. Cal destacar dues qüestions:

- l'agraïment a tot allò après anteriorment a països com ara El Salvador, i l'agraïment als mètodes formatius heretats d'organitzacions com ara les Brigades Internacionals de Pau, i
  - el fet que, en algunes edicions, hem compartit aquesta formació amb altres col·lectius de solidaritat internacional (amb Colòmbia, Equador, Nicaragua, Paraguai, Perú...).
- Aniversari! La celebració es va fer a un barri i a una escola pública que funcionen una mica com les CPR: no hi ha indiferència davant les injustícies i... sí hi ha dignitat i resistència.

Ens vem retrobar i abraçar persones que hi vem participar en un moment o un altre d'aquest darrer quart de segle. Recordarem el sentit maia del dia, prèviament a invocar les persones que ja són entre nosaltres...

Cada grup de cada any va consensuar la imatge més representativa de la seva Delegació.

Després de la intervenció de Ma. Gabriela Serra Frediani, principal organitzadora de la Delegació catalana que participaria en la *Primera visita per terra*, vem visionar a la pantalla els missatges enviats des de Primavera del Ixcán i els que ens van arribar de les CPR de la Serra...

Comptarem amb literatura en viu sobre la resistència civil guatemalena. Tampoc van faltar l'humor professional com la música.

Vem sopar "frijolitos", vem ballar marimba i actualitzar compromisos.

Celebrar aquesta amistat que ha perviscut durant més de 25 anys significa per nosaltres mantenir encesa la flama per continuar amb les tasques i les relacions solidàries.

Des del continent germà ens arriben les seves veus: "Ara mateix ens fan la guerra per altres mitjans. Ens envolta el setge dels megaprojectes. Incompleixen els acords de pau (el nostre rescaba-

lament mai arriba ...). Actualment, estem lluitant per la memòria, la justícia, la veritat i la reparació. Durant el conflicte armat intern, van esborrar les nostres llars, van massacrar als nostres éssers estimats, som supervivents del genocidi. I els plans dels governs actuals segueixen a favor dels militars i de les grans transnacionals que saquegen el nostre territori. Les comunitats CPR del sud estan afectades pels monocultius (la crema de la canya de sucre ataca la salut). En les comunitats del nord es viuen les amenaces de les grans empreses hidroelèctriques. Seguim en solidaritat amb els que pateixen la criminalització i la judicialització. Estem creant aliances contra la negació del que va passar i en favor de la defensa del territori. Denunciem els 19 assassinats a defensors i defensors. Estem realitzant una consulta per recollir les demandes actuals, i en el mes de març de 2019 esperem unes mil persones a Santa Clara. Us esperem també a vosaltres, els que ens van acompanyar i van ser portaveu internacional de la nostra existència i de la denúncia que els nostres drets humans estaven sent cruelment violents".

Perquè continuem rebent la petició d'anar-hi:

Llarga vida a les Delegacions Solidàries! 🇵🇷

DONA'M CINE CURTS ON LINE

IV CONCURS INTERNACIONAL DE CURTMETRATGES REALITZATS PER DONES

INSCRIPCIÓ D' OBRES:
DEL 3 DE DESEMBRE - AL 8 D'ABRIL

DONA'M CINE és un projecte audiovisual impulsat per Entrepobles i per Producciones Doble Banda

Aquesta quarta edició compta amb la col·laboració de Dones Visuals, La Bonne - Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison, Ca la Dona, Femart, *Estudio para la Defensa de los Derechos de la Mujer - DEMUS (Perú)*, *Guarango - Cine y Video*, SICOM - Solidaritat i Comunicació, Institut de Drets Humans de Catalunya i Observatori DESC. En aquesta edició es compta amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

DONA'M CINE és una plataforma on line, de construccions col·lectives i mirades feministes diverses que vol fomentar una xarxa d'intercanvi audiovisual fet per dones i, al mateix temps, visibilitzar produccions que no tenen espai en els mitjans de comunicació tradicionals.

DONA'M CINE pretén donar veu a dones, en el relat de les seves realitats, els seus sabers i les seves rebel·lies, des de la "pedagogia de la desobediència" per transformar pràctiques i valors heteropatriarcal.

DONA'M CINE té un caràcter internacional, entenent que vivim en un món globalitzat i complex. En la realitat de les dones es barregen el gènere, la classe social, la identitat, el sexe, l'origen, l'ètnia, l'edat, la religió, la territorialitat i els contextos polítics. L'origen de les desigualtats és, doncs, molt complex, però alhora permet una gran diversitat d'alternatives, rebel·lies i formes de teixir relacions, afinitats, vincles i aliances.

En aquesta **IV edició de DONA'M CINE**, les dones activistes i defensores dels drets de les dones, de la seva col·lectivitat i de la naturalesa

segueixen protagonitzant una de les temàtiques que proposem, en tant que la criminalització de la defensa de Drets és un fenomen cada cop més global, com en l'edició anterior es manté el **Premi Berta Càceres**.

TEMES DEL CONCURS

Mirades feministes: transversalitat, sororitat, transformació social i crítica al heteropatriarcat

- Viure en llibertat, vides lliures de violència, dones constructores de pau.
- Experiències d'activistes i defensores dels DDHH.
- El meu cos, el meu primer territori de llibertat, identitats dissidents.
- Decolonialitat i antiracisme.
- Posar la vida al centre: respostes des dels feminismes.
- Re-apropiació dels espais públics i privats.
- Creativitat i comunicació com a eines de transformació.
- Altres temàtiques amb mirades feministes.

Obres realitzades per dones de tot el món, majors de 16 anys. Cada participant podrà presentar un nombre il·limitat d'obres sempre que compleixin els requisits establerts en les bases, en gèneres de ficció, documental, art experimental i animació. La durada màxima de les obres serà **fins a 20 minuts**, inclosos els títols de crèdit.

Més informació

www.donamcine.org/edicion2018/es/

[@Donamcine](https://www.instagram.com/Donamcine)

www.facebook.com/donamcine

Llibertat significa moviment

Natalia Riera

equip d'educació de EntrePobles

En els darrers anys, hem treballat en la defensa dels drets de les persones migrants, en el dret de qualsevol persona a desplaçar-se lliurement, en contra de les devolucions en calent i a favor del tancament dels CIES

Hem dipositat la nostra mirada molt especialment en la frontera sud de Melilla i Ceuta, que ha esdevingut un espai de vulneració massiva de DDHH.

Cap a finals de 2015 i començaments de 2016 és quan entre SICOM (Solidaritat i Comunicació) i EntrePobles decidim col·laborar en la realització d'un documental per fer visible la realitat que afronten les *dones refugiades i migrants que aconseguen arribar al nostre país*.

En tot el procés de construcció es reflexiona i reivindica el dret a migrar, posant el focus en l'acollida des del punt de vista de les dones com a subjectes polítiques i supervivents d'una doble discriminació, com a migrants i com a dones.

En els 90 minuts del documental **La meva pell** anem coneixent els seus testimonis, vuit dones que han viscut l'experiència del procés migratori en primera persona, acompanyant el seu relat amb el de dones, expertes i activistes, que reforcen les idees compartides entre totes.

En paral·lel es va iniciar un procés de creació de materials i accions concretes d'incidència, conjuntament amb altres col·lectius feministes i amb la Plataforma Ongi Etorri Errefuxiatuak. Hem participat en el procés d'acció col·lectiva que es va concretar amb l'impuls d'un espai feminista en la Caravana Obrint Fronteres. Agraïm la col·

laboració dels col·lectius feministes Dones x Dones, Xarxa Feminista de Catalunya y *Mujeres de Negro* de Sevilla.

Per donar suport a aquest treball hem realitzat una **exposició concebuda com un viatge**: dissenyada fixant la mirada a través de l'origen, el trajecte i el destí, etapes que viuen i pateixen les persones migrants i refugiades, des d'un enfocament feminista, posant l'accent en les dones que inicien aquest viatge de vida i moltes vegades, desgraciadament, de mort. Es parteix de la premissa que llibertat significa moviment, donant a conèixer el significat de conceptes clau que comprenen realitats complexes i que formen part del viatge, com són els conceptes de migració, desplaçament forçat, entre altres, i com a eina aclaridora davant conceptes legals dels quals malauradament se'n parlen cada dia, com protecció internacional i dret d'asil desplegant el que comprèn la condició de persona refugiada.

Tots aquests materials han estat realitzats amb el suport econòmic de l'Ajuntament de Barcelona.

Més informació sobre el documental i, per contactar per programar cinefòrums i disposar dels materials, a través del Web <http://lamevapell.cat/>

Ciutats vivibles des de la diversitat que les habita

Montse Carrillo Font

equip d'educació d'Entrepobles

Christine de Pizan [a La ciutat de les dames] deixa de confiar en el judici d'altres per a apel·lar al que ella sentia i sabia des del seu ser de dona. Així doncs, l'experiència pròpia i l'experiència compartida amb altres dones es converteix en una via de coneixement, en un vehicle per a crear un nou paradigma, una nova manera de veure, de fer, de planificar la ciutat. [Isabel Segura]

Normalment quan pensem en les ciutats lo primer que ens suggereix son els edificis, carrers, places, ponts,... però ¿realment és només això? ¿són elements neutrals? Ja fa temps que sabem, que les ciutats reflexen les relacions de poder i expressen en allò físic lo que l'estructura social hegemònica ha necessitat per sostenir-se. Així, la ciutat és fruit d'un model que posa en el centre l'activitat econòmica -territori suposadament masculí, i d'àmbit públic-, al voltant de la qual giren la resta d'activitats, entre elles una de fonamental: la cura de la vida de les persones que habitem la ciutat -territori en principi femení, reservat a l'àmbit privat.

I com sempre, aquesta construcció invisibilitza o expulsa tot allò que se situa als marges de la norma o en l'inferior de la piràmide social i de valors com les persones no productives pel capital i exerceix violència sistemàtica contra les dones i les identitats dissidents.

Això, unit a les noves lògiques d'expulsió de la ciutat, de les que ja en parla Saskia Sassen en les anomenades polítiques extractives globals i polítiques extractives urbanes (p.e. l'especulació immobiliària), ens fa veure la necessitat, com ja es va reflectir a la Declaració Final del **Foro de las Resistencias en Quito 2016** (en el marc de la Conferència de Habitat III) de fomentar el debat sobre quines ciutats volem, de preguntar-nos que es realment el *Dret a la ciutat?* I la *Ciutat per a qui?*

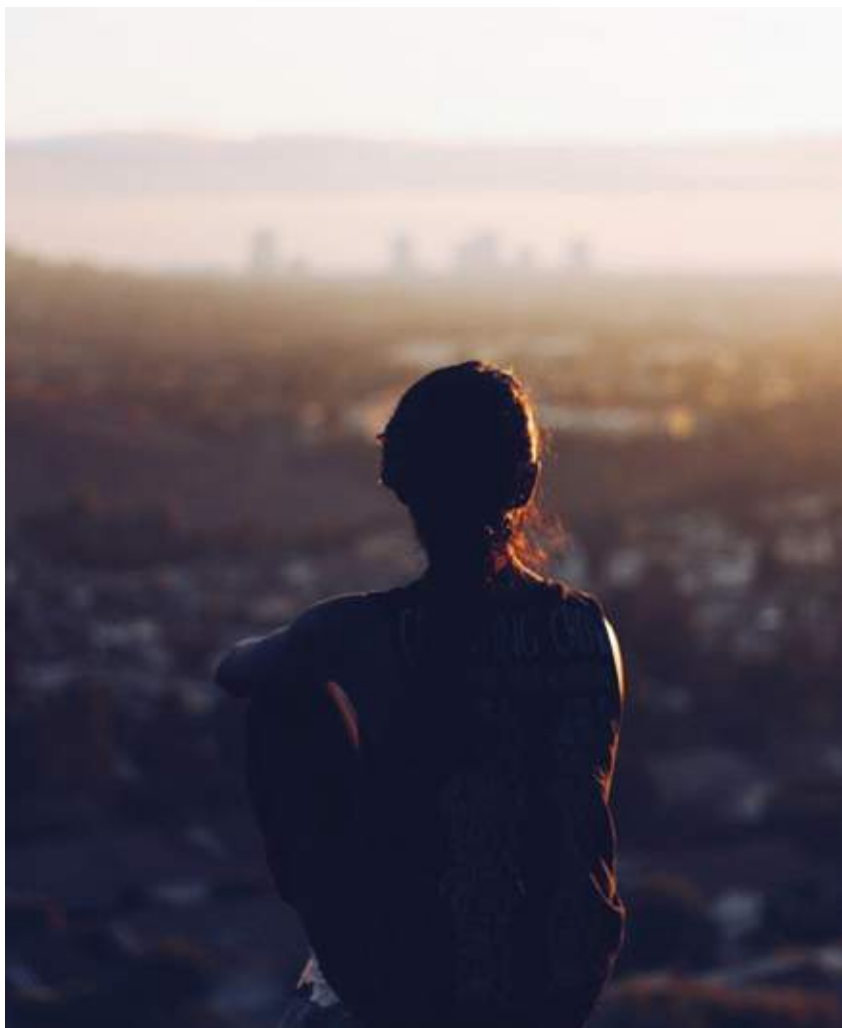
A **Ciutats Vivibles** hem debatut sobre el dret a la ciutat, entenent també que la ciutat no es inamovible. L'espai es transforma constantment gràcies a les pràctiques de les persones diverses que les habitem. Les transformem abocant-hi les nostres vides quotidianes, apropiant-nos-les, sentint que fem urbanisme i, sobretot, deixant espai perquè els llocs on vivim siguin expressió de les diverses subjectivitats i formes de vida, sense exclusions, sense barreres, sense expulsions als marges, des de la barreja d'espais i la convivència compartida.

L'experiència pròpia i l'experiència compartida amb altres dones es converteix en una via de coneixement, en un vehicle per a crear un nou paradigma, una nova manera de veure, de fer, de planificar la ciutat.

Hem de reconèixer els processos col·lectius de construcció, conflicte i apropiació de la ciutat, visibilitzant experiències transformadores subversives a aquesta heterogeneïtat predominant.

Des de **Ciutats Vivibles** hem volgut desenvolupar un treball que ens ajudés a empoderar-nos individualment i col·lectiva; fomentar xarxes i transferència d'experiències i coneixements entre moviment feminista i entitats d'àmbit veïnal; fer visibles i referencials les pràctiques feministes, també en espais mixtes; i contribuir a aflorar la diversitat de formes de viure, moure's i sentir la ciutat des del sosteniment de la vida. Tot això, posant en relació Barcelona, d'altres ciutats

de Catalunya com Vilafranca del Penedès, Tarragona, La Bisbal, Lleida i del continent Americà. I aconseguir, així, donar llums, més que no pas ser exhaustives, sobre els aspectes escollits per al nostre treball, a partir de les diferències que creuen les nostres vides.

Ciutats Vivibles ha esdevingut un **procés de construcció col·lectiva**, de recerca i activisme en el que abocar les mirades feministes sobre les ciutats a través de tallers, entrevistes, actes, reunions i converses informals s'han creuat temes, formes d'abordar-los i col·lectius diferents. Hi han participat col·lectius i activistes feministes, entitats del moviment veïnal i també col·lectius o institucions vinculades al món de la recerca en urbanisme, salut, feminismes o participació. No els llistem aquí perquè són molts, però els podeu trobar a la web. Totes juntes ens hem preguntat com veiem la ciutat en funció de les nostres necessitats diverses, les hem posat en comú amb les necessitats d'altres persones, i hem debatut sobre que estem construint per a satisfer aquestes necessitats. Volem posar la **"vida en el centre"** i fer realitat "el bon viure".

Aquest procés ens ha permès construir dos materials de reflexió a partir de la imatge-mirall que cadascú té de la seva ciutat, com un trencadís de desitjos, idees, experiències o propostes:

La publicació, que ens permeten endinsar-nos en els debats construïts en aquests tallers, des de la teoria i la pràctica feminista i veïnal, centrant la nostra mirada en alguns aspectes que constitueixen aquesta *vivilitat*, que no son ni molt menys tots, com la ciutat diversa, experiències que faciliten la construcció d'una ciutat acollidora de la diversitat des de la interseccionalitat. També hem

reflexionat sobre experiències de participació, de construcció d'espais de cura i d'espais que donin resposta a necessitats com la salut. Pràctiques contemporànies de sororitat... Tot això reflexionant també, junt amb algunes experiències, sobre com les dones ens organitzem i transformem també físicament la ciutat i visibilitzen les nostres vivències en la ciutat.

El **documental** teixeix la veu i experiències d'aquestes diverses dones i col·lectius del territori per a mostrar un mirall fragmentari del que pot ser una ciutat vivible per a totes i tots. Des de la mirada feminista. Una ciutat vivible més enllà de l'urbanisme on la salut, les emocions, la diversitat i les relacions són elements claus de la construcció de ciutadania. On la vida és al centre (Disponible a Youtube https://www.youtube.com/watch?v=FoN_evotCDY)

També podeu trobar enregistrades les Jornades Internacionals que vam realitzar al mes de maig a <https://vimeo.com/entrepbs>

Perquè la ciutat som nosaltres. Apropiem-nos-la, transformem-la, revisem-la i exigim allò que considerem. Per a fer-ho, cal donar centralitat als plantejaments feministes i ecologistes per una nova ciutadania (la cuidadania). Omplim els nostres ulls de la diversitat que ens habita, i aboquem-la sobre la ciutat. [Betlem C. Bel]

Més informació

ciutatsvivibles.wordpress.com/

ENS POTS TROBAR A

ANDALUSIA

■ C/ José Mª Moreno Galván, 18, Bl.K - 2° B
41003 Sevilla · T. 616 564 551

✉ ep.andalucia@entrepueblos.org

📘 entrepueblos.sevilla

ASTÚRIES

✉ ep.asturies@entrepueblos.org

CASTELLA-LA MANXA

✉ ep.castillalmancha@entrepueblos.org

CASTELLA I LLEÓ

✉ ep.valladolid@entrepueblos.org

✉ ep.burgos@entrepueblos.org

✉ ep.zamora@entrepueblos.org

✉ ep.cyl@entrepueblos.org

✉ ep.palencia@entrepueblos.org

🌐 entrepueblosvalladolid.wordpress.com

📘 entrepueblosencastillayleon

🐦 @EntrepueblosV

CATALUNYA

■ C/ August 21, entl. 1a · 43003 Tarragona

■ C/ Raiers 13 · 25500 La Pobra de Segur
(Lleida)

■ Av. Meridiana 32, ent. 2^a (esc. B)
08018 Barcelona

✉ penedes@entrepueblos.org

🌐 entrepoblespenedes.wordpress.com

🌐 entrepoblesbarcelona.wordpress.com

@EntrePobles_Tgn

📘 EntrePobles-Camp-de-Tarragona

📘 EntrepoblesPenedes

COMUNITAT DE MADRID

✉ ep.madrid@entrepueblos.org

📘 EntrepueblosMadrid

EUSKAL HERRIA

✉ herriarte@gmail.com

ILLES BALEARS

■ C/ Carme, 6 · 07701 Maó (Menorca)

✉ mallorca@entrepueblos.org

📘 EntrePobles-Mallorca

LA RIOJA

■ Apdo. 1.327 · 26080 Logroño

PAÍS VALENCIÀ

■ C/ Sant Isidre 9 · 03803 Alcoi

■ C/ Venezuela 1 · 03610 Petrer

■ Paratge Sant Josep. C. Pipa 7
12600 Vall d'Uixó (Castelló)

✉ paisvalencia@entrepueblos.org

✉ alacant@entrepueblos.org

🌐 entrepoblesalacant.wordpress.com

📘 EntrepoblesPaisValencia

REGIÓ DE MURCIA

✉ marcuba3@gmail.com

APORTACIONS ECONÒMIQUES

IBAN (ES05) Triodos Bank (1491) Oficina (0001) Núm. c.c. (21-3000079938) • Avinguda Diagonal, 418, 08037 Barcelona

EntrePobles - BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sol·licitud d'ingrés com a soci/sòcia

Nom i cognoms .....

NIF * .....

Data de naixement .....

Adreça .....

C.P. .... Població .....

Telèfon .... Professió .....

Adreça electrònica .....

Quota anual ..... 75 € ó ..... €

Si tens dificultats econòmiques posa't en contacte per flexibilitzar la teva aportació.

EntrePobles recomana fixar-la en el 0,7% del salari.

Ordre de pagament per a l'entitat bancària

Banc / Caixa .....

NÚMERO DE COMPTE - IBAN									
IBAN	ENTITAT	SUCURSAL	D.C.	NÚM. CUENTA					

Sol·licito que fins nou avis, carreguin al meu compte o llibreta els rebuts que periòdicament els presentarà a nom meu **EntrePobles**

Nom i cognoms .....

Adreça .....

C.P. .... Població .....

Firma

*NIF imprescindible per a desgravament en l'IRPF.

Avis legal: De conformitat amb el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 ("RGPD"), l'associació EntrePobles/EntrePobos/Herriarte es fa responsable i garanteix la confidencialitat i seguretat en el tractament de les dades de caràcter personal, que s'utilitzaran únicament per poder formalitzar la inscripció i rebre la informació com a soci/a, i no se cediran a tercers en cap cas. Es pot exercir el dret d'accés, rectificació, supressió, portabilitat, limitació i/o oposició al tractament, mitjançant la nostra adreça postal (Av. Meridiana, 30-32, esc B, entresòl 2a, 08018 Barcelona).